

เที่ยวได้

สื่อศิลปะสามใจ

วุฒิ วัฒนสิน¹

โรงพยาบาลปัตตานีในปัจจุบัน

โรงพยาบาลปัตตานีในอดีต

¹ รองศาสตราจารย์ ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

นายแพทย์นพดล มิตรชัย
รองผู้อำนวยการฝ่ายการแพทย์

นายแพทย์นพดล มิตรชัย รองผู้อำนวยการฝ่ายการแพทย์ โรงพยาบาลปัตตานีคนปัจจุบันเล่าให้ “เที่ยวได้” ฟังว่า “เมื่อ 50 ปีก่อนเคยได้สัมผัสการกระโดดน้ำเล่นในลำคลองสามัคคี ได้ยินเสียงลมพัดต้นอ้อ ต้นมะเดื่อริมน้ำ เป็นลำคลองที่สงบสวยงามน่าหลงใหล น้ำไหลเอื่อยๆ มีน้ำขึ้นน้ำลง บางครั้งเห็นตัวนก พาลูกเล็กมาว่ายน้ำเล่น มีปลาตะเพียน ปลากระดี่มากมาย ลูกกุ้งที่ว่ายตามผิวน้ำเล็กๆ จับเอามาเลี้ยง เสียบก้านผักตบชวา แล้วเอามาลอยน้ำให้ว่ายแข่งกันเป็นที่สนุกสนาน กอผักตบชวาไหลตามกระแสน้ำ พวกเราเด็กๆ ก็เอามาสูบกินจนหนา แล้วป็นขึ้นไปนั่งทำเป็นแพ ทุกวันช่วงเย็นโรงเหล่าที่ท้ายลำคลอง จะปล่อยน้ำสำเหล้ามีกลิ่นเหม็นลงมาทำให้พวกเราเล่นน้ำไม่ได้

ตรงสะพานข้ามคลองปัจจุบันเป็นสะพานไม้สูงสำหรับคนเดินข้าม เรือหาปลาลอดผ่านได้ มีทำน้ำทำด้วยไม้ตรงหอพักแพทย์ปัจจุบัน คุณหมอเกือบเสียชีวิตมาแล้วจากความซุกซน ในขณะที่ดำน้ำเล่น แต่ไปโผล่ได้ทำน้ำที่อยู่ปริมน้ำกว่าจะลอดออกมาได้ ก็เกือบจะเอาชีวิตไม่รอด ทำให้เจ็บไปอีกนาน

วิธีสอนลูกว่ายน้ำของเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลสมัยก่อนทำโดยจับลูกเล็กโยนลงลำคลอง เด็กตกใจชุกเอามือตะพุกน้ำทำให้ว่ายน้ำเป็นตั้งแต่วันนั้น โดยไม่ต้องไปจ้างครูสอนว่ายน้ำที่ไหน

ปัจจุบันความสวยงาม ความสงบของลำคลองลดลงตามกาลเวลาและจากการปรุงแต่งของคน แต่ความสวยงามของบ้านทรายทองก็ยังคงอยู่นักประพันธ์ที่มีชื่อเสียงมักจะเขียนถึงวลีที่ว่า “สายน้ำไม่ไหลกลับ” แต่สายน้ำของลำคลองสามัคคีก็ไม่ใช่เช่นนั้น ผักตบชวาไหลตามน้ำไป ตกเย็นผักกอกเดิมก็ยังคงกลับมาให้ตนเห็นอยู่เสมอ คุณหมอลาจากโรงพยาบาลไปเนิ่นนาน ก็ยังกลับมาอยู่ที่เดิมอีก สิ่งใดที่ไม่น่าเกิดขึ้นก็มักจะเกิดขึ้นเสมอในชีวิตคนเรา ดังเช่นสายน้ำของลำคลองสามัคคีอันเป็นที่รักของคุณหมอ และจะเป็นเช่นนี้ตลอดไปจนกว่าชีวิตจะหาไม่”

ตลอดระยะเวลากว่า 20 ปี ที่ท่านมีโอกาสดำเนินงานรับใช้ รพ.ปัตตานี ในฐานะสัลยแพทย์ท่านได้เห็นความวิตกกังวล ความเศร้าสร้อย ของผู้ป่วย และเจ้าหน้าที่ รพ.ปัตตานี ทุกระดับชั้นมาโดยตลอด ท่านจึงมีความคิดและมุ่งหวังอยู่เสมอที่จะสร้างความสุขให้แก่บุคคลเหล่านี้ แม้จะเป็นสิ่งเล็กๆ น้อยๆ ที่พวกเขาคิดไม่ถึงก็ตาม

โครงการนี้เกิดขึ้นได้จากการร่วมมือกันของโรงพยาบาลปัตตานีและมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยมีความคิดว่า น่าจะร่วมมือกันในการสร้างสิ่งที่ดีๆ ให้แก่สังคมและเพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติ ในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษาครบ 80 พรรษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยมีการจัดแสดงผลงานทางด้านศิลปะของเหล่าอาจารย์และนักศึกษา แผนกศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ใน รพ.ปัตตานีชิ้นงานนี้ได้สร้างความสุขให้แก่บุคคลทุกระดับที่เข้ามาใช้บริการ และทำงานใน รพ.ปัตตานี รวมทั้งเป็นการให้โอกาสเหล่านักศึกษาได้แสดงผลงาน และเขาเหล่านี้จะเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ เพื่อรับใช้สังคมและประเทศชาติต่อไปในภายภาคหน้า

แผนกวิชาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เห็นว่าเป็นโอกาสดีที่โรงพยาบาลปัตตานีและแผนกวิชาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มีความคิดเห็นตรงกันในอนาคตที่จะสร้างบรรยากาศแห่งการสร้างสรรค์ ทั้งนี้แผนกวิชาศิลปศึกษา ยังเห็นว่าศิลปะมีคุณค่าในแง่ของการบำบัดปัญหาเช่น

ศิลปะ ช่วยระบายอารมณ์ที่เคร่งเครียด ความโกรธ ความกลัว ความวิตกกังวล หันมาระบายออกทางอารมณ์ด้วยการทำกิจกรรมศิลปะ เป็นทางออกที่ดีที่สุดเพราะจะได้ผล ผ่อนคลายอารมณ์ และมีผลทางด้านสุนทรียภาพและการสร้างสรรค์ด้วย

ศิลปะ ช่วยขจัดความด้อย ถ้าสาเหตุมาจากความไม่สมปรารถนา ขาดความมั่นใจ ความขลาดอาย และความพิการ ศิลปะเป็นสิ่งที่ช่วยบรรเทาความทุกข์ได้ เขาเหล่านั้นสามารถแสดงความรู้สึกนึกคิดของตนออกมาด้วยการวาดรูป ปั้น ระบายสี ฯลฯ ด้วยวิธีที่ไม่ทำความเดือดร้อนให้คนอื่น แต่เป็นการสร้างความสบายใจให้ตนเอง

ศิลปะ ช่วยทำความเข้าใจกับปัญหา และความต้องการของมนุษย์ กิจกรรมศิลปะช่วยให้เข้าใจปัญหาและความต้องการของมนุษย์ ทำให้เข้าใจที่จะแก้ปัญหาได้ง่ายขึ้นในกรณีที่ผิดปกติ เกเร ก้าวร้าว รังแกบุคคลอื่นอย่างไม่มีเหตุผล ศิลปะเป็นภาษาในการแสดงออก เวลาที่คนสบายใจเขาจะวาดรูป ดอกไม้ ภาพทิวทัศน์ เป็นต้น

ศิลปะในการบำบัดจึงมีคุณค่าในฐานะเป็นวิธีแห่งการผ่อนคลายอารมณ์ และแสดงความต้องการที่ลึกซึ้งในใจ

แพทย์หญิงพรจิต ประพิณวิณชย์
ผู้อำนวยการโรงพยาบาลปัตตานี

แพทย์หญิงพรจิต ประพิณวิณชย์ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลปัตตานี ผู้บริหารโรงพยาบาลปัตตานี ที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกลเห็นว่า ในสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โรงพยาบาลปัตตานี ในฐานะโรงพยาบาลประจำจังหวัด มีภารกิจหลักในการให้การดูแลรักษาผู้ป่วยปกติทั่วไป และผู้ป่วยที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบทั้งร่างกายและจิตใจ ในเรื่องคุณภาพการรักษาพยาบาลทางกาย รพ.ปัตตานีได้ผ่านการรับรองคุณภาพจากสถาบัน พ.ร.พ. เมื่อ มีนาคม 2550 นี้

เพื่อเป็นการผ่อนคลายความเครียดของผู้ป่วยและญาติที่มาใช้บริการ รพ.ปัตตานี ทางทีมบริหาร รพ.ปัตตานีร่วมกับแผนกวิชาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จึงได้จัดทำโครงการนิทรรศการ “สื่อศิลปะ-सानใจ 2550” เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษาครบ 80 พรรษา อีกทั้งให้ประชาชนได้ผ่อนคลายความเครียดด้วยการชมนิทรรศการ งานศิลปะ ได้แก่ ภาพพิมพ์ ภาพถ่าย และภาพกิจกรรม ซึ่งเกี่ยวข้องกับ รพ.ปัตตานี

การลดภาวะเครียดด้วยวิธีการที่เหมาะสมจะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยลดปัญหาสุขภาพจิตและลดภาระค่าใช้จ่ายของครอบครัว ดังนั้นการใช้กิจกรรมทางศิลปะจึงเป็นแนวทางหนึ่งในการช่วยผ่อนคลาย ความเครียดของผู้ป่วย ซึ่งมารับบริการทางการแพทย์ ณ โรงพยาบาลปัตตานี

จากเหตุผลข้างต้น โรงพยาบาลปัตตานีและแผนกวิชาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย

สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จึงได้ร่วมกันจัดโครงการนิทรรศการศิลปกรรมร่วมสมัย “สื่อศิลป์สานใจ” เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษาครบ 80 พรรษา ด้วยการชมนิทรรศการงานศิลปกรรม อันประกอบด้วย ภาพพิมพ์ ภาพถ่าย และจิตรกรรม

บรรยากาศในวันทำพิธีเปิดนิทรรศการศิลปกรรม “สื่อศิลป์สานใจ”

ป้ายประชาสัมพันธ์

บริเวณจัดนิทรรศการ

นายแพทย์นพดล มิตรชัย กล่าวต้อนรับ

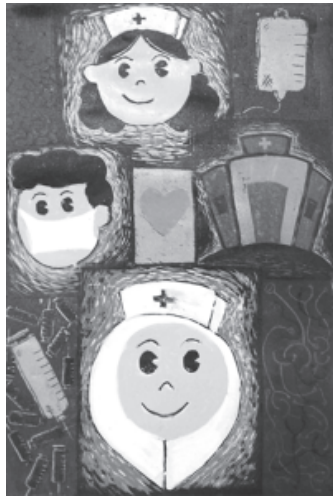
ประธานในพิธีกล่าวเปิดนิทรรศการฯ และรับมอบของที่ระลึกจากคณะศึกษาศาสตร์

ผู้ร่วมในพิธีเปิดนิทรรศการ

ผู้รับผิดชอบโครงการถ่ายรูปร่วมกัน

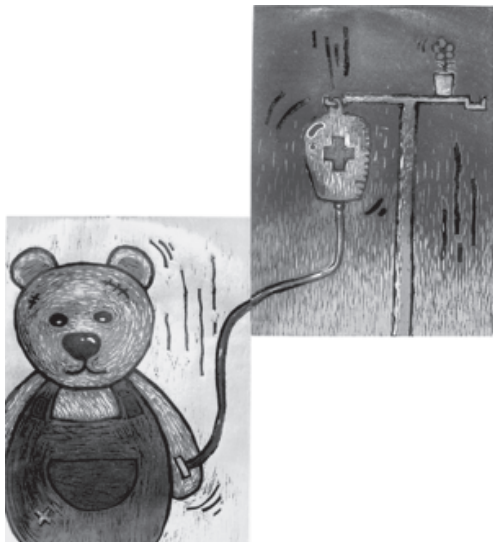
ตัวอย่างบางส่วนของผลงานที่จัดแสดง

อัสมะ เบญลาเตะ

วิมล เส็งซ้าย

บงกชกร ศุภเกษร

นุสรดา คำสุทธิ

นุรอัยนี ทะแหว

สุนิษา สะฮา

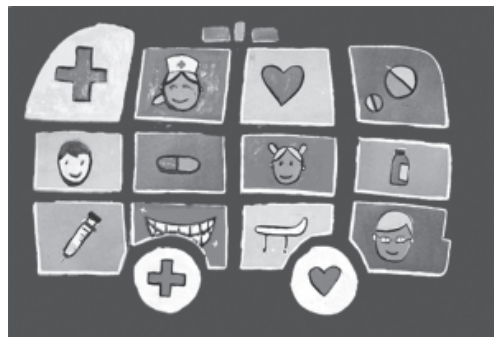
มัตติกา เฟ่งตา

วาพะ แซมะแซ

จรัญ แซ่เตี่ยว

นุรีอัน ลือมาน๊ะ

อาจารย์ชัยวัฒน์ ผดุงพงษ์ อาจารย์แผนกวิชา ศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ได้อ้างถึง ลินเดอร์แมน (Lindernma) นักวิชาการด้านศิลปะได้กล่าวถึง ประโยชน์ของวิชาศิลปะว่า “การสร้างสรรคศิลปะ ช่วยให้เกิดการซาบซึ้งต่อการทำงาน โดยเฉพาะ การสร้างสรรคอย่างต่อเนื่องและด้วยวิถีทางที่มี เสรีภาพ การปฏิบัติที่ยืดหยุ่น เหมาะสม จะนำมา

ซึ่งความคิดอ่าน ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในการ ทำงานและกลายเป็นบุคคลที่มีลักษณะนิสัย สร้างสรรค ”

จากข้อความดังกล่าวเห็นได้ว่า การแสดง นิทรรศการศิลปะของนักศึกษาครั้งนี้ มีความสัมพันธ์ สอดคล้องกับความคิดของลินเดอร์แมนได้ดี ที่นัก ศึกษาจะได้นำประโยชน์ของศิลปะมาสร้างสรรค์งาน

ศิลปะ นอกจากประโยชน์ของศิลปะดังกล่าวแล้ว ประโยชน์ของศิลปะที่สำคัญสำหรับผู้ป่วยทางจิตได้แก่ การนำศิลปะมารักษาผู้ป่วยที่เรียกว่า “ศิลปะบำบัด (Art Therapy)” ที่ให้ผู้ป่วยได้ทำกิจกรรมศิลปะ ประเภทต่างๆ อย่างอิสระเป็นกิจกรรมเพื่อการบำบัด “สื่อศิลปะสานใจ” อาจเป็นบันทึกหน้าหนึ่งของโรงพยาบาลปัตตานีและคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่มีโอกาสสร้างบรรยากาศแห่งสุนทรียภาพ ความรัก และความเอื้ออาทรที่ยินดีมอบให้แก่ชาวปัตตานี ที่มา

เยี่ยมเยียนโรงพยาบาล สื่อศิลปะที่บังเกิดจากความคิดจินตนาการที่บริสุทธิ์ของนักศึกษา คงเป็นสิ่งซึ่งสามารถประสานให้จิตใจของปวงชนชาวไทยรวมกันเป็นหนึ่งเดียว เกิดพลังแห่งความรักและสามัคคี อยู่ร่วมกันอย่างสุขสงบ และสันติ เพื่อส่งผลให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อันเป็นที่รักและเทิดทูนของปวงชนชาวไทยทรงหายพระประชวรในเร็ววันและสถิตย์เป็นร่มโพธิ์ร่มไทรสืบต่อไปนานเท่านาน

